

HAHN SÁNDOR: A SZENT KORONA ÚTJA ÉS SORSA, 1944-1978

Nem egy könyv jelent már meg Szent István koronájáról, azonban ez a miû egyedülálló abban a tekintetben, hogy a politikai eseményeket lépésről-lépésre összekapcsolja a nemzeti szimbólum útjával a II. Világháború és az ezt követő években. A szerző, aki a Magyar Visszaszolgáltatási Misszió vezetője volt, rendkívüli alaposággal követte a kincs útját sőt - annak történetét több forrásból egészítette ki, pl. a Washington, D.C.-beli archivumokból merítve értékes dokumentumokat. E rövid vázlat nagyrészt tájékoztat a könyvben levő gazdag történelmi anyagról.

Szálasi rendelkezése folytán a Koronát, koronázási palástot stb.-t a koronaöröktől kikényszerített jóváhagyással először Veszprémbe vitték, 1944 decemberében Kőszegre, majd átmenetileg Velembe, ahol Szálasi bunkere volt. A Koronát mindvégig a hűséges Pajtás Ernő ezredes, a Koronaörög parancsnoka kísérte, akiben Szálasi is megbízott, minthogy ifjúkorukból ismerték egymást. 1945 március 28-án a kincsek végleg elhagyták az országot s hosszabb vándorlás után az ausztriai Mattseebe jutottak el, ahol Pajtás ezredes biztonság kedvéért éjnek idején elásta a Koronát egy benzinhordóba rejtve. Anton Strasser apátplébános a mattseei plébánián rejtette el a királyi palástot, a Szent Jobbot, valamint I. Ferenc József ezüst étkészletét. Ez utóbbi Szálasi esküvője után eltűnt. A Szent Jobb - mint ismeretes - később a salzburgi érsekséghez került, ahonnan Budapestre szállították vissza.

1946 július 15-én nevezték ki Hahn Sándort a Magyar Visszaszolgáltatási Misszió vezetőjévé, aki az időközben amerikai védelem alatt álló és már Münchenben lévő Koronát, koronázási kardot, jogart, országalmát és egyéb magyar műkincset azonosított.

Egyes vélemények szerint a Koronát a Vatikán őrizetébe kellett volna helyezni, mások szerint helyesebb lett volna azt az USA-ba küldeni megőrzésre. Mint tudjuk, az utóbbi vélemény győzött s a Korona és a többi koronázási kincs Fort Knox-ban talált pihenőre, amíg Carter elnök azt 1978-ban kifejezetten "az amerikai néptől a magyar népnek" juttatta vissza ünnepélyes keretek között.

Tartalmazza a könyv azt is, hogy Hahn Sándor mint a Magyar Visszaszolgáltatási Misszió vezetője milyen körülmények között találta meg és szállította vissza Magyarországra a németek által elhurcolt magyar aranyat, ezüstöt, a Szépművészeti Múzeum értékes festményeit, a dunai hajókat, a bábolnai ménes lovait stb.

A könyv régebbi koronázások történelmi adatait is felsorolja és privát levelek, valamint régi koronázási fényképek és a szerző által készített fotográfiák közel hozzák a drámai történetet. Hahn Sándor áldozatos munkája valóban hiánypótló és történelmi ismereteink kiegészítését szolgálja a nehéz idők ismertetésével.

Dr. HAHN SÁNDOR, Budapest Székesfőváros volt közegészségügyi és köztisztasági tanácsnoknak a **SZENT KORONA ÚTJA és SORSA** c. könyve nem irodalmi mű. Nem is annak szánta. Mint a magyar állam vagyion Hazaszállítási Missziójának vezetője tollát elejétől végig az 1946-os évek elhallgatott tényeinek tárgyilagos feltárása vezeti. Ez könyvének erőssége és titka. E munka hiteles kútforrása annak az oknyomozó történelemnek, mely majdan kutatni fogja, hogy a második világháború politikai, katonai, társadalmi és gazdasági összeomlásának letargiájában tehetetlen nemzet hogyan kísérte meg a káoszából az ország újjáépítésének fundamentumát újra megteremteni.

A Magyar Nemzet Budapestén a Hősök Terén a Milleniumi Emlékmű Pantheonjában személyesítette meg azokat a kimagasló országépítő államférfiakat, akik egy évezreden át a Szentistváni Korona csodálatos varázsszával forrasztottak egyé a Kárpát-Duna medence népeit. Ezt fejezi ki Debreceni Szabó festőművész nagyszerű címdal-kompozíciója is.

E köríves Pantheon közepében nyugosza örök álmát az a NÉVTELEN MAGYAR HONVÉD, aki a nyilvánosságtól a legmodenebb rakétaig védte az ősi földet - mely bölcsője volt annak az európai kultúrának, amit a környező antik műépítészeti alkotások között a szépművészeti és közlekedési múzeumok, valamint egyéb történelmi és kulturális intézmények meggyőzően szemléltetnek.

A szerző írja:

Huszonöt éven át nemzetünk szolgálatába vetett hitem adott erőt **A SZENT KORONA ÚTJA és SORSA** könyv megírásához. Egy negyed évszázad kellett ahhoz, hogy egykori személyes átlésem, a dokumentáció és az adat halmazából leülepedjen a tények történelmi valósága. Hiszem, hogy a könyv tanulságul szolgál majd a nemzet vezetésére hivatott fiatal magyar generációnak, és örök megemlékezésül a világban szétszórott honfitársaimnak. Őszinte hálám azoknak a névtelen és itt felsorolt munkatársaimnak, kik az évtizedek folyamán egy-egy értékes mozaikkal járultak hozzá Szent István nemzete második világháborús tragédiája tárgyilagos és korhű képének ábrázolásához.

1946 őszén meghívást kaptam a németországi amerikai katonai kormányzat (OMGUS) restitúciós osztályának vezetőjétől, John H. Allen ezredestől, a diplomáciai főtanácsadó, Robert D. Murphy hozzájárulásával, hogy jelenjek meg Münchenben az Arcisstrasse 10 szám alatt, ahol az Art Collecting Point székel, a magyar Szent Korona azonosítására. Ez a szervezet gyűjtötte össze az amerikai hadsereg kezére került műkincseket, melyeket a németek elraboltak zsidó áldozataiktól. A két épületből álló komplexum korábban a náci közigazgatás központja és Hitler főhadiszállása volt. Amikor megérkeztem a gombolyított szöges drótkerítéssel körülvett épülettömbhöz, a bejáratnál katonai őrség igazoltatott, majd felkísértek az első emeletre, ahol az előcsarnokban kellemes meglepetésemre az Országos Szépművészeti Múzeum két remeke, Raphael "Eszterházy Madonnája" és Giorgione "Férfiképmása" volt elhelyezve festőállványon.

A nagyteremben jobboldalt mindjárt szemembe ötlött egy nagy, acélpántos vasláda, Magyarország középcímerével. Középen volt egy fémlappal borított asztal, körülötte egyenruhás amerikai főtisztek és polgári ruhás személyek álltak...

A Korona varázsa készítetett ennek a könyvnek a megírására, mely felöleli sorsát Szálasi Ferenc uralomjától, 1944 október 16-ától, hazaszállításáig, 1978 január 6-áig. Bőséges anyagot gyűjtöttem össze, jórészt a State Department és a Pentagon felszabadított dokumentumai egy részéből, de igyekeztem személyi érintkezésből és megfigyelésekből is rekonstruálni annak a három és fél évtizednek az eseményeit, melyek a témámmal összefüggnek és amelyekről még ma sem egészen teljesekek az ismereteink.

Ugy érzem, hogy jól megalapozottan tárgyilagos és tanulságos könyvet adok a magyar olvasó kezébe, gazdagon dokumentáltan és illusztráltan, történeti kiegészítéssel. Minthogy a Korona szintén restitúciós tárgy volt, még ha speciális státusszal is, külön fejezetben összefogóan foglalkozom az elhurcolt magyar javak sorsával és a visszaszolgáltatási eljárások nehézségeivel és drámai, végzetesnek mondható befejezésével...

Hálás köszönetemet fejezem ki a U.S. State Department-nek és a National Archives-nak a felszabadított okmányokért és képekért, amelyek nagy mértékben hozzájárultak munkám történeti értékéhez.